İhale teklifine konu aracın yaşına ilişkin olarak değişkenlik gösterebilecek nitelikte olan amortisman, MTV, zorunlu trafik sigortası ve zorunlu koltuk ferdi kaza sigortası giderleri bakımından da yapılan açıklamanın doküman düzenlemelerine aykırı nitelikte olduğu anlaşıldığından anılan istekli tarafından sunulan aşırı düşük teklif açıklamasının mevzuata aykırı olduğu

Toplantı No	: 2024/006
Gündem No	: 33
Karar Tarihi	: 07.02.2024
Karar No	: 2024/UH.I-240

BAŞVURU SAHİBİ:
Assos Yapı Tarım Hay. Tem. Elek. Oto. San. Tic. Ltd. Şti.

İHALEYİ YAPAN İDARE:
Muş İl Sağlık Müdürlüğü,

BAŞVURUYA KONU İHALE:
2023/1210218 İhale Kayıt Numaralı “4 Kısım Diyaliz Hastası Nakil ve Taşıma Hizmeti Alımı” İhalesi

KURUM TARAFINDAN YAPILAN İNCELEME:
Muş İl Sağlık Müdürlüğü tarafından 07.12.2023 tarihinde açık ihale usulü ile gerçekleştirilen “4 Kısım Diyaliz Hastası Nakil ve Taşıma Hizmeti Alımı” ihalesine ilişkin olarak Assos Yapı Tarım Hay. Tem. Elek. Oto. San. Tic. Ltd. Şti.nin 03.01.2024 tarihinde yaptığı şikâyet başvurusunun, idarenin 05.01.2024 tarihli yazısı ile reddi üzerine, başvuru sahibince 15.01.2024 tarih ve 127272 sayı ile Kurum kayıtlarına alınan 15.01.2024 tarihli dilekçe ile itirazen şikâyet başvurusunda bulunulmuştur.

Başvuruya ilişkin olarak 2024/79 sayılı itirazen şikâyet dosyası kapsamında yapılan inceleme neticesinde esas inceleme raporu tanzim edilmiştir.

KARAR:
Esas inceleme raporu ve ekleri incelendi.

İtirazen şikâyet dilekçesinde özetle,

1) İhalenin 2’nci kısmında (Bulanık Devlet Hastanesi) ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi belirlenmemesinin mevzuata aykırı olduğu,

2) İhalenin 2’nci kısmı üzerinde bırakılan Yağız Mad. Tem. Taş. Tekstil Gıda Hayv. İnş. San. ve Dış Tic. Ltd. Şti. tarafından sunulan aşırı düşük teklif açıklamasının uygun olmadığı, şöyle ki;

a-Amortisman giderine ilişkin açıklamanın, serbest muhasebeci mali müşavir tarafından düzenlenen amortisman payı tespit tutanağı ile tevsik edilmesi gerektiği, açıklamaya konu amortisman tutanağının meslek mensubu tarafından imzalanıp kaşelenmediği, amortisman hesabının yanlış yapıldığı, tutarlarda aritmetik hata bulunduğu, hizmet konusu aracın faydalı ömür süresinin beş yıl olmasına karşın açıklamanın daha uzun süreler dikkate alınarak yapıldığı, bahse konu aracın Teknik Şartname’de belirtilen model yılı, motor gücü ve taşıma kapasitesi kriterlerini karşılamadığı,

b-Kiralamaya konu araçlara ilişkin olarak sunulan fiyat tekliflerinde ilgili meslek mensubu tarafından yazılması gereken ibarenin bulunmadığı, belgelerin serbest muhasebeci tarafından imzalanıp kaşelendiği, teklife konu araçların Teknik Şartname’de belirtilen model yılı ve motor gücü kriterlerini karşılamadığı, araçların çalışma sürelerinin toplam iş süresine uygun olmadığı, birim fiyat teklif cetveli uyarınca km üzerinden kiralama yapılması gerekirken aylık üzerinden kiralama yapıldığı, teklifi veren firmanın teklife konu alanda faaliyet göstermediği, açıklama kapsamında sunulan tespit tutanaklarının tarih ve sayılarının fiyat teklifinde yer alan tarih ve sayıyla uyuşmadığı, tutanak ekinde imza sirküleri ile faaliyet belgesinin aslı gibidir yapılmış suretleri sunulması gerekirken fotokopilerinin sunulduğu, tutanağın 3 numaralı kısmında yevmiye, işletme ve envanter defterlerinin tasdik makamı, tarih ve sayısına yer verilmesi gerekirken bu bilgilerin bulunmadığı, açıklamanın fatura bilgileri tablosu bulunmayan eski tutanaklar üzerinden yapıldığı, tutanaklarda farklı hizmetler için kesilmiş fatura bilgilerine yer verildiği edildiği,

c-İhalede fiyat farkı verilmeyeceği, dolayısıyla işçilik giderlerine ilişkin açıklamanın 2024 yılı için artış öngörülerek yapılması gerekirken yalnızca 2023 yılına ilişkin işçilik ücreti üzerinden açıklama yapıldığı,

ç-Motorlu taşıtlar vergisi, araç muayene ve egzoz gazı emisyon ölçüm giderleri için yapılan açıklamada 2024 yılına ilişkin güncelleme yer almadığı,

d-Lastik giderleri bakımından hem yazlık hem kışlık lastik giderlerinin açıklanması gerekirken yazlık veya dört mevsim lastik üzerinden açıklama yapıldığı, araç özelliklerinin ve lastik ebatlarının yanlış belirtildiği veya hiç belirtilmediği, alınan fiyat tekliflerinde mevzuat gereği bulunması gereken ibarelerin yer almadığı, teklifin serbest muhasebeci tarafından imzalandığı, fiyat tekliflerinde tarih ve sayının açıkça belirtilmediği, tespit tutanaklarının tarih ve sayılarının fiyat teklifinde yer alan tarih ve sayıyla uyuşmadığı, tutanak ekinde imza sirküleri ile faaliyet belgesinin aslı gibidir yapılmış suretleri sunulması gerekirken fotokopilerinin sunulduğu, tutanağın 3 numaralı kısmında yevmiye, işletme ve envanter defterlerinin tasdik makamı, tarih ve sayısına yer verilmesi gerekirken bu bilgilerin bulunmadığı, açıklamanın fatura bilgileri tablosu bulunmayan eski tutanaklar üzerinden yapıldığı, tutanaklarda farklı hizmetler için kesilmiş fatura bilgilerine yer verildiği edildiği, faturaların yazlık/kışlık ayrımı yapılmaksızın kesilmiş faturalar olduğu,

e-Akaryakıt maliyetlerinin ihalede istenen araç tiplerine uygun olarak açıklanmadığı, açıklamanın yetkili servis beyanı veya katalog sunulmadan EPDK tarafından yayınlanan fiyatlardan daha düşük fiyatlar ile yapıldığı,

f-Sigorta maliyetine ilişkin açıklamanın zorunlu trafik sigortası ve zorunlu koltuk ferdi kaza sigortası yönünden yapılması gerekirken yalnızca zorunlu trafik sigortası üzerinden yapıldığı, sigortaların işin süresinin tamamını kapsamadığı, fiyat teklifi üzerinde imzası bulunan şahsın adı soyadı, iletişim bilgileri ve unvanı gibi bilgilerin bulunmaması sebebiyle imzalayan kişinin yetkili kişi olup olmadığının anlaşılamadığı, poliçelerde sigorta şirketlerinin genel müdürlüğü veya bölge müdürlüğünün onayı ve teyidinin alınmadığı,

g-Araç takip sistemi giderleri yönünden fiyat teklifi alınarak yapılan açıklamada ilgili meslek mensubu tarafından yazılması gereken ibarenin bulunmadığı, belgelerin serbest muhasebeci tarafından kaşelenip imzalandığı, tespit tutanaklarının tarih ve sayılarının fiyat teklifinde yer alan tarih ve sayıyla uyuşmadığı, tutanak ekinde imza sirküleri ile faaliyet belgesinin aslı gibidir yapılmış suretleri sunulması gerekirken fotokopilerinin sunulduğu, tutanağın 3 numaralı kısmında yevmiye, işletme ve envanter defterlerinin tasdik makamı, tarih ve sayısına yer verilmesi gerekirken bu bilgilerin bulunmadığı, açıklamanın fatura bilgileri tablosu bulunmayan eski tutanaklar üzerinden yapıldığı, tutanaklarda farklı hizmetler için kesilmiş fatura bilgilerine yer verildiği edildiği iddialarına yer verilmiştir.

A) Başvuru sahibinin iddialarının değerlendirilmesi sonucunda aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir.

1. Başvuru sahibinin 1’inci iddiasına ilişkin olarak:

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun “Bütün tekliflerin reddedilmesi ve ihalenin iptali” başlıklı 39’uncu maddesinde “İhale komisyonu kararı üzerine idare, verilmiş olan bütün teklifleri reddederek ihaleyi iptal etmekte serbesttir…” hükmü,

Aynı Kanun’un “İhalenin karara bağlanması ve onaylanması” başlıklı 40’ıncı maddesinde “37 ve 38 inci maddelere göre yapılan değerlendirme sonucunda ihale, ekonomik açıdan en avantajlı teklifi veren isteklinin üzerinde bırakılır.
…
İhale komisyonu gerekçeli kararını belirleyerek, ihale yetkilisinin onayına sunar. Kararlarda isteklilerin adları veya ticaret unvanları, teklif edilen bedeller, ihalenin tarihi ve hangi istekli üzerine hangi gerekçelerle yapıldığı, ihale yapılmamış ise nedenleri belirtilir.
İhale yetkilisi, karar tarihini izleyen en geç beş iş günü içinde ihale kararını onaylar veya gerekçesini açıkça belirtmek suretiyle iptal eder.
İhale; kararın onaylanması halinde geçerli, iptal edilmesi halinde ise hükümsüz sayılır.
İhale kararları ihale yetkilisince onaylanmadan önce idareler, ihale üzerinde kalan istekli ile varsa ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi isteklinin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığını teyit ettirerek buna ilişkin belgeyi ihale kararına eklemek zorundadır. İki isteklinin de yasaklı çıkması durumunda ihale iptal edilir…” hükmü,

Aynı Kanun’un “Sözleşme yapılmasında isteklinin görev ve sorumluluğu” başlıklı 44’üncü maddesinde “İhale üzerinde kalan istekli 42 ve 43 üncü maddelere göre kesin teminatı vererek sözleşmeyi imzalamak zorundadır. Sözleşme imzalandıktan hemen sonra geçici teminat iade edilir.
Bu zorunluluklara uyulmadığı takdirde, protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın ihale üzerinde kalan isteklinin geçici teminatı gelir kaydedilir. Bu durumda idare, ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif fiyatının ihale yetkilisince uygun görülmesi kaydıyla, bu teklif sahibi istekli ile de Kanunda belirtilen esas ve usullere göre sözleşme imzalayabilir…” hükmü yer almaktadır.

İdari Şartname’nin “İhale konusu işe/alıma ilişkin bilgiler” başlıklı 2’nci maddesinde “2.1. İhale konusu işin/alımın;
a) Adı: 4 Kısım Diyaliz Hastası Nakil ve Taşıma Hizmeti Alımı
b) Türü: Hizmet alımı
c) İlgili Uygulama Yönetmeliği: Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği
…
e) Miktarı: 4 Kısım Diyaliz Hastası Nakil ve Taşıma Hizmeti Alımı
Ayrıntılı bilgi idari şartnamenin ekinde yer almaktadır.
f) İşin yapılacağı/malın teslim edileceği yer: Muş Devlet Hastanesi, Bulanık Devlet Hastanesi, Malazgirt Devlet Hastanesi ve Varto Devlet Hastanesi” düzenlemesi yer almaktadır.
Başvuruya konu “4 Kısım Diyaliz Hastası Nakil ve Taşıma Hizmeti Alımı”na ilişkin olarak incelemeye konu edilen iddiaların ihalenin 2’nci kısmı olan “Bulanık Devlet Hastanesi Araç İle Diyaliz Hastası Nakil ve Taşıma Hizmeti”ni ihtiva ettiği, ihalede 10 adet doküman indirildiği, anılan kısımda 7 istekli tarafından teklif verildiği, 5 isteklinin teklifinin aşırı düşük teklif olarak tespit edildiği, ihalenin söz konusu kısmının, aşırı düşük teklif açıklaması uygun bulunan Yağız Madencilik Tem. Taş. Tekstil Gıda Hay. İnş. San. ve Dış Tic. Ltd. Şti. uhdesinde bırakıldığı ve ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi istekli belirlenmediği anlaşılmıştır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 40’ıncı maddesinden, ihale kararları ihale yetkilisince onaylanmadan önce ihale üzerinde bırakılan istekli ile varsa ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi isteklinin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının teyit ettirileceği, aynı Kanun’un 44’üncü maddesinden ise, ekonomik açıdan en avantajlı teklif sahibi ile sözleşme imzalanamaması durumunda, ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibinin uygun görülmesi kaydıyla sözleşmeye davet edilebileceği anlaşılmaktadır.

Kamu ihale mevzuatında ihale komisyonunun ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklifi belirleme zorunluluğunu gerektirecek emredici bir hükmün bulunmadığı, bu yöndeki belirlemenin idarenin takdirinde olduğu, ayrıca ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklifin belirlenmiş olması halinde dahi bu teklifin ihale yetkilisince uygun görülmesi halinde sözleşme imzalanabilecek teklif niteliği kazanabileceği, incelemeye konu ihalede, ihale yetkilisince onaylanan ihale komisyonu kararında ihalenin başvuruya konu 2’nci kısmında, ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibinin belirlenmemiş olmasının mevzuata aykırılık teşkil etmediği anlaşıldığından başvuru sahibinin bu husustaki iddiasının yerinde olmadığı sonucuna varılmıştır.

2. Başvuru sahibinin 2’nci iddiasına ilişkin olarak:

Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği’nin “Belgelerin sunuluş şekli” başlıklı 31’inci maddesinde “(1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında idareler; belgelerin aslını veya aslına uygunluğu noterce onaylanmış örneklerini isterler. Bu kapsamda sunulan fatura örnekleri de asıl olarak kabul edilir. Adaylar veya istekliler, istenen belgelerin aslı yerine ihale veya son başvuru tarihinden önce idare tarafından “aslı idarece görülmüştür” veya bu anlama gelecek şerh düşülen suretlerini başvuruları veya teklifleri kapsamında sunabilirler. Bu yönde yapılacak başvuruların, ihaleden önce idarenin ilgili birim yetkilisi veya bu hususta görevlendirilmiş personelince karşılanması zorunludur.
(2) Noter onaylı belgelerin aslına uygun olduğunu belirten bir şerh taşıması zorunlu olup, sureti veya fotokopisi görülerek onaylanmış olanlar ile “ibraz edilenin aynıdır” veya bu anlama gelecek bir şerh taşıyanlar geçerli kabul edilmez. Ancak, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi Nizamnamesinin 9 uncu maddesinde yer alan hüküm çerçevesinde, Gazete idaresince veya Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine bağlı odalarca “aslının aynıdır” şeklinde onaylanarak verilen Ticaret Sicili Gazetesi suretleri veya bunların noter onaylı suretleri de kabul edilir…” hükmü,

Anılan Yönetmelik’in “Sınır değer ve aşırı düşük teklifler” başlıklı 59’uncu maddesinde “(1) İhale komisyonu verilen teklifleri değerlendirdikten sonra Kurum tarafından belirlenen yönteme göre sınır değeri hesaplar.
(2) Aşırı düşük teklif tespit ve değerlendirme işlemlerine ilişkin olarak, ihale ilanı ve dokümanında belirtilmek kaydıyla üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralardaki koşullar çerçevesinde aşağıdaki seçeneklerden bir tanesi kullanılır.
a) Sınır değerin altında olan teklifler ihale komisyonunca aşırı düşük teklif olarak tespit edilir ve bu teklif sahiplerinden Kurum tarafından belirlenen kriterlere göre teklifte önemli olduğu tespit edilen bileşenler ile ilgili ayrıntılar yazılı olarak istenir. İhale komisyonu;
1) Verilen hizmetin ekonomik olması,
2) Seçilen teknik çözümler ve teklif sahibinin işin yerine getirilmesinde kullanacağı avantajlı koşullar,
3) Teklif edilen hizmetin özgünlüğü,
gibi hususlarda yapılan yazılı açıklamaları dikkate alarak aşırı düşük teklifleri değerlendirir. Bu değerlendirme sonucunda, açıklamaları yeterli görülmeyen veya yazılı açıklamada bulunmayan isteklilerin teklifleri reddedilir…” hükmü,

Kamu İhale Genel Tebliği’nin “Hizmet alımı ihalelerinde sınır değer tespiti ve aşırı düşük tekliflerin değerlendirilmesi” başlıklı 79’uncu maddesinde “… 79.2. İhale ilanında ve dokümanında teklifi sınır değerin altında kalan isteklilerden açıklama isteneceği belirtilen hizmet alımı ihalelerinde, aşırı düşük tekliflerin değerlendirilmesi aşamasında aşağıdaki düzenlemelere göre işlem tesis edilmesi gerekmektedir.
79.2.1. Aşırı düşük tekliflere yönelik açıklama istenmesine ilişkin yazıda, isteklilerin yapacakları açıklamalara esas olacak önemli teklif bileşenlerinin, bütün istekliler için aynı unsurları içerecek şekilde belirtilmesi zorunludur. Aşırı düşük teklif açıklaması sunulması için isteklilere üç (3) iş gününden az olmamak üzere uygun bir süre verilir.
79.2.2. İstekliler aşırı düşük olarak tespit edilen tekliflerini aşağıdaki yöntemleri kullanarak açıklayabilirler.
79.2.2.1. Üçüncü Kişilerden Alınan Fiyat Teklifleri: Teklifi oluşturan maliyet bileşenlerine ilişkin üçüncü kişilerden fiyat teklifi alınması durumunda, öncelikli olarak fiyat teklifini veren kişiyle tam tasdik sözleşmesi yapan veya beyannamelerini imzalamaya yetkili olan meslek mensubu tarafından ilgisine göre teklife konu mal veya hizmet için maliyet tespit tutanağı (Ek-O.5) veya satış tutarı tespit tutanağı (Ek-O.6) düzenlenecektir. Tutanaklar fiyat teklifinin dayanağı olarak düzenlenecek olup, aşırı düşük teklif açıklaması kapsamında sunulacaktır.
Maliyet tespit tutanağı dayanak alınarak fiyat teklifi sunulabilmesi için, fiyat teklifinin mamul/mala ilişkin olması halinde mamul/malın birim fiyatının, tutanakta tespit edilen ağırlıklı ortalama birim maliyetin altında olmaması; fiyat teklifinin hizmete ilişkin olması halinde ise bu hizmetin birim fiyatının, tutanakta tespit edilen toplam birim maliyetin altında olmaması, bu tespitin (Ek-O.5) formunda yapılması, fiyat teklifi üzerine meslek mensubu tarafından “Bu fiyat teklifindeki birim fiyatın, mükellefin yasal defter ve belgelerine göre tarafımca düzenlenerek onaylanan (…/…/…) tarih ve (…) sayılı maliyet tespit tutanağındaki ortalama/toplam birim maliyet tutarının altında olmadığını beyan ederim.” ibaresinin yazılarak imzalanması ve iletişim bilgileri de belirtilmek suretiyle kaşelenmesi/mühürlenmesi gerekmektedir.
Satış tutarı tespit tutanağı dayanak alınarak fiyat teklifi sunulabilmesi için teklif edilen birim fiyatın, ilgili tutanakta tespit edilen ağırlıklı ortalama birim satış tutarının % 80’inin altında olmaması, bu tespitin (Ek-O.6) formunda yapılması, fiyat teklifi üzerine meslek mensubu tarafından “Bu fiyat teklifindeki birim fiyatın, mükellefin yasal defter ve belgelerine göre tarafımca düzenlenerek onaylanan (…/…/…) tarih ve (…) sayılı satış tutarı tespit tutanağındaki ağırlıklı ortalama birim satış tutarının % 80’inin altında olmadığını beyan ederim.” ibaresinin yazılarak imzalanması ve iletişim bilgileri de belirtilmek suretiyle kaşelenmesi/mühürlenmesi gerekmektedir.
Üçüncü kişilerden alınan fiyat tekliflerinin teklife konu alanda faaliyet gösterenlerden alınması gerekmekte olup, bu belgelerin ihale tarihinden önce düzenlenmiş olması zorunlu değildir.
Kaşeleme işlemi 8.4 üncü maddede belirtilen özel kaşe kullanılmak suretiyle yapılabileceği gibi, bu kaşe dışında meslek mensubuna ilişkin bilgileri içeren kaşe kullanılmak suretiyle de yapılabilir.
79.2.2.2. (Değişik madde: 25/01/2017-29959 R.G./11. md.) Merkezi Kamu Kurum ve Kuruluşları Tarafından Ülke Çapında Sunulan Mal ve Hizmetlere İlişkin Fiyatlar: Teklifi oluşturan maliyet bileşenlerine ilişkin merkezi kamu kurum ve kuruluşları tarafından ülke çapında sunulan mal ve hizmetlere ilişkin fiyat tarifeleri veya istekliye verilmiş fiyat teklifleri açıklama yöntemi olarak kullanılabilir. Bu yöntemle yapılmış açıklamanın geçerli olabilmesi için kullanılan fiyatların ilan/davet ile ihale tarihi arasında (ihale tarihi hariç) geçerli olması zorunludur.
79.2.2.3. Kamu Kurum ve Kuruluşları Tarafından İlan Edilen Fiyatlar: Teklifi oluşturan maliyet bileşenlerine ilişkin kamu kurum ve kuruluşları tarafından ilan edilmiş fiyat tarifeleri açıklama yöntemi olarak kullanılabilir. Bu usulle yapılmış açıklamanın geçerli olabilmesi için ilan edilen fiyatların ihalenin ilan/davet ile ihale tarihi arasında (ihale tarihi hariç) geçerli olması zorunludur.
…
79.2.3. Meslek mensubu; üçüncü kişilerden alınan fiyat teklifi üzerindeki beyanın ve emsal bedel beyanı ile Ek-O.5, Ek-O.6 ve Ek-O.7 numaralı tutanaklardaki bilgilerin doğruluğundan sorumludur. Meslek mensubu ibaresinden Yeminli Mali Müşavirler veya Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler anlaşılır.
79.2.4. Ek-O.5, Ek-O.6 ve Ek-O.7 numaralı tutanakların son veya bir önceki geçici vergi beyanname dönemine ilişkin olarak düzenlenmesi zorunludur. Son veya bir önceki geçici vergi beyanname döneminin tespitinde; 4734 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (d) ve (e) bentlerine göre pazarlık usulü ile yapılan ihalelerde ilk yazılı fiyat tekliflerinin alındığı tarih, diğer ihale usulleri ile yapılan ihalelerde ise ihale tarihi esas alınır.
Örneğin; 11.1.2014 tarihinde açık ihale usulü ile yapılan ihalede son geçici vergi beyanname dönemi “Ekim-Kasım-Aralık 2013”, 15.7.2014 tarihinde açık ihale usulü ile yapılan ihalede son geçici vergi beyanname dönemi “Nisan-Mayıs-Haziran 2014” tür.
…
79.2.7. İstekliler tarafından akaryakıt girdisine ilişkin olarak, EPDK tarafından yayımlanan, İstanbul İli, Avrupa Yakasında bulunan bayiler adına beyan edilmiş fiyatların ortalamasını yansıtan En Yüksek İşlem Hacimli 8 Firmanın Akaryakıt Fiyatlarına İlişkin Raporda yer alan fiyatların % 90’ının altında sunulan açıklamalar geçerli kabul edilmez. Motorin veya benzine yönelik olarak öngörülen tutarın TL/lt cinsinden hesaplanmasında Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun ilgili düzenlemeleri dikkate alınacaktır.
79.3. İdarelerin aşırı düşük teklif tespit ve değerlendirilmesine ilişkin aşağıdaki düzenlemeleri de dikkate almaları gerekmektedir.
79.3.1. Teklifi aşırı düşük olarak tespit edildikten sonra yukarıdaki yöntemlere göre usulüne uygun açıklama yapan isteklilerin teklifleri geçerli kabul edilir. Hayatın olağan akışına veya ticari gereklere aykırılık gibi nedenlerle teklifler reddedilemez.
79.3.2. 79.2.2 nci maddede yer alan yöntemlerden herhangi biri ile açıklama yapılmasının fiilen mümkün olmadığının anlaşıldığı durumlarda, istekli tarafından gerekçesi belirtilmek suretiyle, ilgili mevzuatına göre ihale tarihinden önceki son 12 ay içinde düzenlenen açıklamaya elverişli diğer bilgi ve belgeler kullanılarak da açıklama yapılabilir.
79.3.3. Kurumca hazırlanan “İşçilik Hesaplama Modülü” ne (www.ihale.gov.tr) adresinden ulaşılabilecek olup, personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı ihalelerinde tekliflerin değerlendirilmesi bağlamında sözleşme ve genel giderler dahil asgari işçilik maliyeti hesabında işçilik hesaplama modülünün kullanılması zorunludur.
79.3.4. Hizmet alım ihalelerinde herhangi bir sigorta giderinin aşırı düşük teklif sorgulamasında önemli bir bileşen olarak kabul edilmesi durumunda, isteklilerce sigorta acentelerinden alınan poliçe, fiyat teklifi veya sözleşmelerin ekine ihale dokümanında yer alan teminat tutarları üzerinden teklif ettikleri sigorta prim tutarlarıyla sigorta hizmetini gerçekleştirebileceklerine ilişkin, ilgili sigorta şirketinin genel müdürlüğünden veya bölge müdürlüğünden alınan teyit yazısının eklenmesi ve bu yazının yetkili kişilerin imzasını taşıması gereklidir. Ancak sigorta şirketlerinin genel müdürlük veya bölge müdürlükleri tarafından imzalanmış poliçe veya fiyat teklifleri için teyit alınması zorunlu değildir. Sigorta giderinin tevsiki için sunulan belgenin işin süresinin tamamını kapsaması gerekmektedir. Ancak birden fazla yılı kapsayan ya da ihale tarihi ile işin başlangıç tarihinin farklı yıllara ait olduğu işlerde ilk yıl için alınan sigorta teklifinin ihale tarihi itibarıyla en son açıklanmış olan Yurtiçi Üretici Fiyatları Endeksi “On iki aylık ortalamalara göre değişim oranı (%)” tablosundaki oran esas alınmak suretiyle güncellenerek diğer yıllar için kullanılması mümkündür. Örneğin; sözleşme süresi 3 yıl, ihale tarihi 1/11/2019, işe başlama tarihi 1/1/2020 olan bir ihalede, ihale tarihi itibarıyla yıllık 100 TL olan sigorta prim tutarı maliyet kalemi, Yurtiçi Üretici Fiyatları Endeksi on iki aylık ortalamalara göre değişim oranı tablosunda en son açıklanmış olan 2019 yılı Eylül ayı değişim oranı (%26,44) üzerinden; 2020 yılı için (100 TL*1,2644) 126,44 TL; 2021 yılı için (126,44 TL*1,2644) 159,87 TL; 2022 yılı için (159,87 TL*1,2644) 202,14 TL olarak hesaplanacaktır.
79.3.5. Personel çalıştırılmasına dayalı olmayan hizmet alımlarına ilişkin yapılan aşırı düşük teklif açıklamasında, sözleşme giderleri ve genel giderlerin % 4 oranında hesaplanması söz konusu olmayacak, sözleşme giderleri ilgili mevzuatına göre hesaplanmak suretiyle açıklama yapılacaktır.
79.3.6. İhale dokümanında fiyat farkı verileceğine ilişkin düzenleme bulunmayan ve birden fazla yılı kapsayan ya da ihale tarihi ile işin başlangıç tarihinin farklı yıllara ait olduğu işlere ilişkin aşırı düşük teklif sorgulaması yazısında idarece önemli bir bileşen olarak belirtilen ve istekliler tarafından ihale tarihi itibarıyla artış oranı ve/veya tutarı tespit edilemeyen motorlu taşıtlar vergisi, araç muayene işlemleri gibi giderler ile mali yükümlülükler ve/veya tarife bedellerinin, sonraki yıllara ilişkin bedelleri, ilk yıl için öngörülen bedelin, ihale tarihi itibarıyla en son açıklanmış olan Yurtiçi Üretici Fiyatları Endeksi “On iki aylık ortalamalara göre değişim oranı (%)” tablosundaki oran üzerinden güncellenerek hesaplanır. Örneğin; sözleşme süresi 3 yıl, ihale tarihi 15/11/2019, işe başlama tarihi 1/1/2020 olan bir ihalede, motorlu taşıtlar vergisi tutarı ihale tarihi itibarıyla yıllık 100 TL olan maliyet kalemi Yurtiçi Üretici Fiyatları Endeksi on iki aylık ortalamalara göre değişim oranı tablosunda en son açıklanmış olan 2019 yılı Ekim ayı değişim oranı (%22,58) üzerinden; 2020 yılı için (100 TL*1,2258) 122,58 TL; 2021 yılı için (122,58 TL*1,2258) 150,26 TL; 2022 yılı için (150,26 TL*1,2258) 184,19 TL olarak hesaplanacaktır.” düzenlemesi yer almaktadır.

İdari Şartname’nin “Teklif fiyata dahil olan giderler” başlıklı 25’inci maddesinde “25.1. Sözleşmenin uygulanması sırasında, ilgili mevzuat gereğince ödenecek ulaşım, sigorta, vergi, resim ve harç giderleri teklif fiyatına dahildir.
25.2. 25.1. maddesinde yer alan gider kalemlerinde artış olması ya da benzeri yeni gider kalemlerinin oluşması hallerinde, teklif edilen fiyatın bu tür artış ya da farkları karşılayacak payı içerdiği kabul edilir. Yüklenici, bu artış ve farkları ileri sürerek herhangi bir hak talebinde bulunamaz.
25.3. Teklif fiyata dahil olan diğer giderler aşağıda belirtilmiştir:
25.3.1. İstekliler tekliflerine; taşıtın her türlü bakım, tamir, revizyon, yakıt, yağ ve benzeri giderler, İhale Teknik Şartnamesinde belirtilen personellerle ilgi her türlü özlük hakları, iş güvenliği ve sağlığı, iş kanunu, SGK ve diğer kurum ve kuruluşlarla olan yükümlülüklerin tamamı ile araçların zorunlu trafik sigortası, araçların kaskosu, ferdi kaza sigortası (koltuk sigortası) ve diğer masraflar (kısacası İşin yerine getirilmesi için gerekli olan tüm giderler) teklif fiyata dahildir.
25.4. Sözleşme konusu işin bedelinin ödenmesi aşamasında doğacak Katma Değer Vergisi (KDV), ilgili mevzuatı çerçevesinde İdare tarafından yükleniciye ayrıca ödenir.
25.5. Bu madde boş bırakılmıştır.” düzenlemesi,

Aynı Şartname’nin “Aşırı düşük teklifler” başlıklı 33’üncü maddesinde “33.1. Teklifi sınır değerin altında kalan isteklilerden Kanunun 38 inci maddesine göre açıklama istenecektir. Bu kapsamda; ihale komisyonu sınır değerin altında kalan teklifleri aşırı düşük teklif olarak tespit eder ve bu teklif sahiplerinden Kurum tarafından belirlenen kriterlere göre teklifte önemli olduğunu tespit ettiği bileşenler ile ilgili ayrıntıları yazılı olarak ister. İhale komisyonu;
a) Verilen hizmetin ekonomik olması,
b) Seçilen teknik çözümler ve teklif sahibinin işin yerine getirilmesinde kullanacağı avantajlı koşullar,
c) Teklif edilen hizmetin özgünlüğü,
gibi hususlarda yapılan yazılı açıklamaları dikkate alarak aşırı düşük teklifleri değerlendirir. Bu değerlendirme sonucunda, açıklamaları yeterli görülmeyen veya yazılı açıklamada bulunmayan isteklilerin teklifi reddedilir.” düzenlemesi,

Anılan Şartname’nin “Diğer hususlar” başlıklı 48’nci maddesinde “48.1. İhalede uygulanacak sınır değer katsayısı (R): Diğer Hizmetler/0,71
1.Yükleniciye, akaryakıt da dahil fiyat farkı verilmeyecektir. …” düzenlemesi yer almaktadır.

Anılan Şartname’nin ekinde aşağıda aktarılan tabloya yer verilmiştir.

1. Kısım (1. Kısım Muş Devlet Hastanesi)			
Sıra No	Açıklama	Birimi	Miktarı
1	Muş Devlet Hastanesi 4 Adet Araç İle Diyaliz Hastası Nakil ve Taşıma Hizmeti (Araç + Şoför + Yakıt Dahil) 1 Adet (16+1) 3 Adet (14+1)	kilometre	650.000
2. Kısım (2. Kısım Bulanık Devlet Hastanesi)			
Sıra No	Açıklama	Birimi	Miktarı
1	Bulanık Devlet Hastanesi 1 Adet (14+1) Araç İle Diyaliz Hastası Nakil ve Taşıma Hizmeti (Araç + Şoför + Yakıt Dahil)	kilometre	180.000
3. Kısım (3. Kısım Malazgirt Devlet Hastanesi)			
Sıra No	Açıklama	Birimi	Miktarı
1	Malazgirt Devlet Hastanesi 1 Adet (14+1) Araç İle Diyaliz Hastası Nakil ve Taşıma Hizmeti (Araç + Şoför + Yakıt Dahil)	kilometre	120.000
4. Kısım (4. Kısım Varto Devlet Hastanesi)			
Sıra No	Açıklama	Birimi	Miktarı
1	Varto Devlet Hastanesi 1 Adet (14+1) Araç İle Diyaliz Hastası Nakil ve Taşıma Hizmeti (Araç + Şoför + Yakıt Dahil)	kilometre	80.000

İhalenin başvuruya konu 2’nci kısmına ilişkin Teknik Şartname’nin “Konu ve Kapsam” başlıklı (A) maddesinde “Bulanık Devlet Hastanesi Diyaliz hizmetlerinden faydalanan hastaların tedavilerinin, kesintisiz sağlanması amacıyla bu şartnamede nitelikleri yazılı olan şoför dâhil kiralık 1 Adet araç (14+1) hizmeti alımı işidir. Araçlar 3 [üç] yaştan büyük olmamalı. Araçlar dizel, beyaz renkte, hava yastığı olan, transit tip ve benzeri türden binek tipi araç olmalı.” düzenlemesi,
Aynı Şartname’nin “Genel Şartlar” başlıklı (B) maddesinde “… 3. Ortalama yapılması gereken yıllık kilometre 180.000 (yüzseksenbin) km. dir. …” düzenlemesi,

Anılan Şartname’nin “Çalışma Şartları” başlıklı (C) maddesinde “1. Görevli en az 1 şoför çalıştıracaktır.
2. Çalışma günleri ve saatleri; Pazar günü hariç haftanın diğer 6 günü olacaktır. (Aylık 26 gün). Ulusal ve Dini bayram günleri çalışma günlerine dâhildir. Çalışma saatleri sabah seansı geliş 08:00, üniteden gidiş 13:00. Öğlen seansı üniteye giriş 12:00, üniteden gidiş 17.30. İstisnai durumlarda hasta çıkış saatleri uzatılabilir. İdarenin belirttiği servisin başlaması gereken saat toleransı +10 dk’yı geçemez. …” düzenlemesi,

Sözleşme Tasarısı’nın “İşin süresi” başlıklı 9’uncu maddesinde “9.1. İşin süresi, işe başlama tarihinden itibaren 12 (Onİki) aydır
9.2. Bu sözleşmenin uygulanmasında sürelerin hesabı takvim günü esasına göre yapılmıştır.” düzenlemesi,

Aynı Tasarı’nın “İşin yapılma yeri, işyeri teslim ve işe başlama tarihi” başlıklı 10’uncu maddesinde “10.1. İşin yapılacağı yer/yerler: Muş Devlet Hastanesi, Bulanık Devlet Hastanesi ve Varto Devlet Hastanesi için işe başlama tarihi 16.01.2024 olacaktır. Malazgirt Devlet Hastanesi için işe başlama tarihi 02.01.2024 olacaktır.” düzenlemesi yer almaktadır.

İdare tarafından, ihalenin başvuruya konu 2’nci kısmında teklifi sınır değerin altında olduğu tespit edilen 2 istekliden aşırı düşük teklif açıklaması istenildiği, ilgili isteklilere gönderilen aşırı düşük teklif açıklama talebi yazısında “… İdari Şartnamenin 25.3. maddesi ve Kamu İhale Genel Tebliği’ndeki hükümler dikkate alınarak;
1. Araç Kiralama ve amortisman gideri.
2. Araç Sürücüsü işçilik gideri
3. Araç ve Egsoz Muayene gideri
4. Lastik gideri
5. MTV gideri
6. Yakıt gideri
7. Zorunlu Trafik sigortası giderleri
8. Zorunlu Koltuk ferdi kaza sigorta giderleri
9. Araç Takip Sistemi gideri
Yukarıda belirlenen teklif bileşenleri ile ilgili yazılı açıklamanızın 20.12.2023 tarih ve saat:17:00’a kadar Müdürlüğümüz satın alma birimine sunulması gerekmektedir.” ifadelerine yer verildiği, ihalenin bahse konu kısmında teklifi sınır değerin altında kalan ilk iki istekliden aşırı düşük teklif açıklaması istenildiği ve ihalenin anılan kısmının açıklaması uygun bulunan Yağız Mad. Tem. Taş. Tekstil Gıda Hayv. İnş. San. ve Dış Tic. Ltd. Şti. uhdesinde bırakıldığı anlaşılmıştır.

İhalenin başvuruya konu 2’nci kısmı üzerinde bırakılan Yağız Mad. Tem. Taş. Tekstil Gıda Hayv. İnş. San. ve Dış Tic. Ltd. Şti. tarafından sunulan aşırı düşük teklif açıklaması incelendiğinde, önemli teklif bileşeni olarak belirlenen tüm kalemler için açıklama sunulduğu, bu kapsamda;

İhalede istenen 1 adet araca ilişkin olarak açıklamanın isteklinin kendi malı kapsamında amortisman gideri ile yapıldığı, bu kapsamda www.gib.com.tr adresinden elde edilen minibüsler için faydalı ömür olan 5 yıl üzerinden %20 oranında amortisman oranının kullanıldığı, açıklama kapsamında ruhsat ile meslek mensubu onaylı belgenin sunulduğu, anılan belgelerden açıklamaya konu edilen aracın Ford marka, 2019 model, beyaz renkli, 15 koltuk kapasiteli ve dizel minibüs olduğu anlaşılmıştır.

Anılan istekli tarafından işçilik giderinin tevsiki amacıyla KİK İşçilik Hesaplama Modülü çıktısının sunulduğu, teklif fiyatı için aylık brüt asgari ücret kullanılarak çalışılacak ay sayısı (17.090,08 TL x 12 ay = 205.080,96 TL) üzerinden hesaplama yapıldığı, çalışacak personel sayısının ihalede istenildiği gibi 1 kişi olarak öngörüldüğü,

Araç ve egzoz muayene giderleri için ihale tarihi itibarıyla en son açıklanmış olan Yurtiçi Üretici Fiyatları Endeksi “On iki aylık ortalamalara göre değişim oranı (%)” tablosundaki oran üzerinden güncelleme yapılarak açıklama yapıldığı,

Akaryakıt girdisine ilişkin olarak, EPDK tarafından yayımlanan, İstanbul İli, Avrupa Yakasında bulunan bayiler adına beyan edilmiş fiyatların ortalamasını yansıtan En Yüksek İşlem Hacimli 8 Firmanın Akaryakıt Fiyatlarına İlişkin Rapor’da yer alan fiyatların % 90’ının altında olmadığı,

Lastik gideri ve araç takip sistemi gideri için yapılan açıklamaya ilişkin olarak yalnızca DMO e-satış portalından elde edilen fiyatı gösterir çıktı sunulduğu görülmüştür.

Yapılan incelemede, ihalenin 2’nci kısmı üzerinde bırakılan Yağız Mad. Tem. Taş. Tekstil Gıda Hayv. İnş. San. ve Dış Tic. Ltd. Şti. tarafından araç ve egzoz muayene giderleri için ihale tarihi itibarıyla en son açıklanmış olan Yurtiçi Üretici Fiyatları Endeksi “On iki aylık ortalamalara göre değişim oranı (%)” tablosundaki oran üzerinden güncelleme yapılarak mevzuata uygun açıklama yapıldığı, akaryakıt girdisine ilişkin olarak EPDK tarafından yayımlanan, İstanbul İli, Avrupa Yakasında bulunan bayiler adına beyan edilmiş fiyatların ortalamasını yansıtan En Yüksek İşlem Hacimli 8 Firmanın Akaryakıt Fiyatlarına İlişkin Rapor’da yer alan fiyatların % 90’ının altında olmayan fiyat üzerinden mevzuata uygun şekilde açıklama yapıldığı anlaşılmıştır.

Diğer taraftan, İdari Şartname’de ihalenin başvuruya konu 2’nci kısmında araçların model yılı itibariyle 3 yaşından küçük olmasının istenildiği, ihalenin anılan kısmı üzerinde bırakılan Yağız Mad. Tem. Taş. Tekstil Gıda Hayv. İnş. San. ve Dış Tic. Ltd. Şti. tarafından teklif edilen aracın ise 2019 model bir araç olduğu, ilan tarihinin 15.11.2023 ve ihale tarihinin 07.12.2023 olduğu dikkate alındığında ihale üzerinde bırakılan istekli tarafından her halükarda 3 yaşından büyük bir araç ile bu nitelikte araca ait gider kalemleri dikkate alınarak açıklama yapıldığı, bu çerçevede, ihalenin anılan kısmı üzerinde bırakılan istekli tarafından işin ifasında kullanılacak araca ilişkin olarak yapılan aşırı düşük teklif açıklamasının, doküman düzenlemelerini haiz nitelikte bir araç üzerinden yapılmadığı gibi teklife konu aracın yaşına ilişkin olarak değişkenlik gösterebilecek nitelikte olan amortisman, MTV, zorunlu trafik sigortası ve zorunlu koltuk ferdi kaza sigortası giderleri bakımından da yapılan açıklamanın doküman düzenlemelerine aykırı nitelikte olduğu anlaşıldığından anılan istekli tarafından sunulan aşırı düşük teklif açıklamasının mevzuata aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.

Öte yandan, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 53’üncü maddesinin (j) fıkrasının 9’uncu alt bendinde “Başvuru sahibinin iddialarının tamamında haklı bulunması halinde, Kurul kararı ile itirazen şikâyet başvuru bedelinin başvuru sahibine iadesine karar verilir. Kurul kararının başvuru sahibine bildirimini izleyen otuz gün içinde başvuru sahibinin Kuruma yazılı talebi üzerine, bu talep tarihini izleyen otuz gün içinde Kurum tarafından itirazen şikâyet başvuru bedelinin iadesi yapılır ve son ödeme tarihine kadar geçen süre için faiz işlemez. Diğer hallerde başvuru bedeli iade edilmez.
Bu fıkranın (1) numaralı bendi uyarınca tahsil edilen bedel hiçbir durumda iade edilmez.” hükmü yer almaktadır.

Aktarılan Kanun hükmüne göre, başvuru sahibinin itirazen şikâyete konu iddialarının tamamında haklı bulunması halinde başvuru bedeli iadesinin söz konusu olabileceği dikkate alındığında, yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmeler neticesinde, başvuru sahibinin iddialarının tamamında haklı bulunmadığı anlaşıldığından başvuru bedelinin başvuru sahibine iadesi için Kanun’un öngördüğü şekilde “başvuru sahibinin iddialarının tamamında haklı bulunması” koşulunun gerçekleşmediği, dolayısıyla 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 53’üncü maddesinin (j) fıkrasının 9’uncu alt bendi hükmü gereğince başvuru bedelinin tamamının iadesinin mümkün bulunmadığı anlaşılmıştır.

Bunun yanı sıra; İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Tebliğ’in “İtirazen şikâyet başvurularında aranılacak şekil unsurları” başlıklı 11’inci maddesinin altıncı fıkrasında “… Kısmî teklife açık ihalelerde ise tekliflerin verilmesi ile bu aşamadan sonraki işlemlere ilişkin başvurularda, başvuru bedeli toplam yaklaşık maliyet üzerinden yatırılır. Başvuruya konu kısmın yaklaşık maliyetine göre fazla yatırıldığı tespit edilen tutar Kurum tarafından başvuru sahibine iade edilir.” açıklaması bulunmaktadır. Başvuru sahibi tarafından başvuru bedelinin 54.677,00 TL olarak yatırıldığı görülmekle birlikte ihalenin şikâyete konu 2’nci kısmının yaklaşık maliyet tutarının 2.236.500,00 TL olduğu dikkate alındığında, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 53’üncü maddesinin (j) fıkrasının 2 numaralı bendi gereğince başvuru bedeli 27.322,00 TL olarak hesaplanmakta olup fazla ödendiği anlaşılan 27.355,00 TL’nin yazılı talebi halinde başvuru sahibine iade edilmesi gerekmektedir.

B) İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmelik’in 18’inci maddesi yönünden yapılan inceleme sonucunda herhangi bir aykırılık tespit edilmemiştir.

Sonuç olarak, yukarıda mevzuata aykırılıkları belirtilen işlemlerin düzeltici işlemle giderilebilecek nitelikte işlemler olduğu tespit edildiğinden, ihalenin 2’nci kısmı üzerinde bırakılan Yağız Mad. Tem. Taş. Tekstil Gıda Hayv. İnş. San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.nin teklifinin reddedilmesi ve bu aşamadan sonraki işlemlerin mevzuata uygun olarak yeniden gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle, 4734 sayılı Kanun’un 65’inci maddesi uyarınca bu kararın tebliğ edildiği veya tebliğ edilmiş sayıldığı tarihi izleyen 30 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemelerinde dava yolu açık olmak üzere,

1) Anılan Kanun’un 54’üncü maddesinin onbirinci fıkrasının (b) bendi gereğince düzeltici işlem belirlenmesine,

2) Fazla ödenen başvuru bedelinin başvuru sahibinin yazılı talebi halinde iadesine,

Oybirliği ile karar verildi.